

Yusuf Suresi ve Hz. Yusuf (aleyhisselâm)

لَقَدْ كَانَ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

“Peygamberlerin kıssalarında elbette tam akıl sahipleri için alacak dersler vardır. İyi bilin ki, bu Kur’ân uydurulmuş bir söz değildir. Sadece daha önceki kitapları tasdik eden, dine ait her şeyi açıklayan, iman edecek kimseler için hidâyet, rehber ve rahmettir.” (Yusuf, 111)

Muhterem Müslümanlar! Hutbemiz, **Yusuf Sûresi ve Hz. Yusuf (aleyhisselâm)** hakkındadır.

Yusuf Sûresi, Mekke döneminin sonlarında nâzil olmuş, **111 Âyet** ve **Kur’an-ı Kerim de 12. Sûre**dir. **Efendimiz (s.a.v.)**, Hz. Hatice ile amcası Ebû Talib’i kaybedip üzüldüğünde, **surenin gelmesi tam bir teselli olmuştur.**

Allah Teâlâ, Yusuf sûresinde baştan sona imtihan dolu, fakat nihayeti mutlu biten bir hayat kıssasıyla, Efendimiz’e şöyle teselli edici bir mesaj vermiştir: “Hazreti Yakup ve Hazreti Yusuf da senin gibi birer nebidir. **Öz evlatları Hazreti Yakub’a, üvey kardeşleri de Hazreti Yusuf’a çektirdikleri gibi senin kavmin de sana çektirecektir.** Bu hep böyle olagelmiştir. Fakat sakın mahzun olma, **sabret; akıbet senin lehine olacaktır.**

Cenab-ı Hak, Efendimiz'e, diğer peygamberlerin maruz kaldığı çileleri anlatırken **hem** genel olarak yaşanacakları gösteriyor **hem** yaşananları doğru yorumlamayı öğretiyor **hem** müminleri önceden psikolojik bir hazırlığa tabi tutuyor **hem de** sonuçları itibarıyla onları teselli ediyordu.

Yusuf sûresinde, **satır aralarında pek çok önemli konuya** temas edilmektedir. Sûrede, mucizelerden kerametlere, rüya hakikatinden çok ağır imtihanlara, hapisane hayatından her yerde ve her şartta tebliğ vazifesinin eda edilmesine, **masumiyetin geç de olsa ortaya çıkmasından sadakatle elde edilen yüksek makamlara**, yönetim tekniklerinden tarımla alakalı reformlara, **tebliğ yollarının inceliklerinden yabancı bir beldeye entegrasyon çalışmalarına**, ülke ekonomisinin gelişmesiyle ilgili esaslardan **mutluluğun zirvesindeyken bile Allah'a kavuşmayı arzulamaya kadar**, pek çok konu zikredilmektedir.

Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şerifler **Hız. Yusuf'u; sabrı, tedbiri, teennisini, teslimiyeti ve tevekkülüyle...** yüce bir peygamber olarak bize anlatırlar.

Kardeşleri götürüp onu kuyuya attıklarında derin bir teslimiyetle sesini çıkarmaz. Yoldan geçen bir kervan, onu kuyudan çıkardıktan sonra götürüp şehirde köle gibi satmak isterken, kendini anlatma ve kendini ispat etme lüzumunu duymaz. O, tam bir **ilim ve hikmet** insanıdır. **Geçirildiği bu yollardan geçerken nereye götürüldüğünü**

teenni ile düşünür, hâdiseleri yorumlamaya, Murad-ı ilahiyi anlamaya çalışır.

Büyükler Hazreti Yusuf'un kuyuya atılma hâdisesinden yola çıkarak, **“Kuyuya atılmadan, zindana düşmeden hedefe varılamaz.”** derler. Evet, Yusuf (aleyhisselâm) çocuk yaştan itibaren pek çok ağır imtihanlarla karşılaştı ama bunların hepsini aştı. Belki fizikî yönden çok ezildi ama ruhen olgunlaşıp kıvama erdi. Yolda çekilen bütün çileler, ileride eda edilecek görev için bir hazırlıktı. **Bu, Allah'ın bir hikmeti ve âdeti olup, neticesi büyük olan bütün hayırlı işlerde böyle cereyan eder.** Cenab-ı Hak, bir insana büyük işler yaptırmak isterse onu meşakkatlerle kıvama getirir. **Efendimiz** (sallallâhu aleyhi ve sellem), **“Belanın en büyükleri peygamberlere, sonra da derecesine göre diğer insanlara gelir”** yönündeki beyanlarıyla bunu anlatmaktadır. (*Tirmizî, zühd 57*)

Yine başka bir yerde Hz. Yusuf Aleyhisselâm'ı bir iffet âbidesi olarak görürüz. Kur'ân, onun iffetini nazara verir. Çok açık teklifler karşısında **“مَعَادَ اللَّهِ , Ben, Allah'a sığınırım!”** Dediğine şahit oluruz.

Yusuf aleyhisselâm bir iftira yüzünden hapse girmiştir. Hapishanede kendisine rüya tabir ettiren insanların rüyalarını tabir etmekle kalmaz, **onlara ciddî bir tevhit ve iman dersi de verir.**

Hapiste iken krala ait bir rüyayı yorumlar. Rüyanın yorumu, kral tarafından isabetli ve hikmetli bulunur. Kral hapse bir adamını gönderir ve “*Onu bana getirin!*” der. Ancak **o iffet âbidesi**, kendisini hapisten çıkarmaya gelen elçiye, “*Efendine dön ve ‘Ellerini kesen kadınların meselesi neydi?’ diye sor. Şüphesiz benim Rabbim onların hilesini çok iyi bilendir.*” karşılığını verir. Hz. Yusuf bu sözleriyle, krala şu mesajı göndermek ister: “**Ben bir iftira neticesi hapse girdim. Mesele iyice araştırılsın. Ancak suçsuzluğum herkes tarafından görülünce hapisten çıkarım**” der. Önce **iade-i itibar** talebi denebilecek bir teklifte bulunur, halk ve idare nazarında aklanmasını talep eder ve bunu **bizzat kralın yapmasını** ister. O, hiç acele etmez, **aktif sabırla ve ümitle** hakikatin bütün çıplaklığı ile ortaya çıkacağı anı hapisanede bekler.

Peygamber Efendimiz, iffet âbidesi Hz. Yusuf’un **bu tavrını takdir ve onun kıymetini vurgulama sadedinde** şöyle der: “*Hz. Yusuf hapisten hemen çıkmadı. Bana çık denseydi, ben hemen çıkardım.*” Aslında Efendimiz de **çıkamaz**, Yusuf (aleyhisselâm)’dan daha az temkinli hareket etmezdi.

Hz. Yusuf aleyhisselâm tam bir tedbir ve temkin insanıdır. Mısır’da, korkunç kıtlığın baş gösterdiği yıllarda, Kralın kendisine özel danışmanlık teklifine rağmen O: “**Beni** قَالَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْمَ”

ülkenin hazine işlerinin başına tayin et. Çünkü ben mali kaynakları iyi koruyan, sevk ve idareyi de iyi bilen biriyim.” Der. (Yusuf, 55) İlk bakışta onun vazife talebini anlamakta biraz zorlanırız. Ama O, **bu vazifenin eri olduğunun şuurundadır** ve alternatifi de yoktur. Gıda maddelerini usulüne uygun şekilde stok etmesi, ülkeyi bir krizden kurtarması ve bütün bunları yaparken de eşitliğe dikkat etmesi onun bu işe tam ehil olmasının ispatı olmuştur.

Dünyevî mutluluğun zirvesinde iken öteleri istemesi: Hazreti Yusuf’un, yıllarca ayrı kaldığı ailesine kavuştuğu, dünyanın kendisine gülmeye başladığı, geçmişteki acı olayların tatlıya bağlandığı, **hayatının en rahat dönemi olarak görebileceğimiz** bir anda **Allahtan ölüm istemesi**, aslında onun gözünün hep ukbada olduğunu, dünyaya zerre kadar meyletmediğini göstermesi açısından son derece manidardır.

Peygamberane bir tavırla **Allah aşkını, ahiret iştiyakını** ortaya koyuyordu. **Peygamberler, vazifelerinin bittiğini düşündüklerinde dünyada beklemeyi fuzulî görür ve öteleri arzularlar.** Buna binaen Hazreti Yusuf (aleyhisselâm) şöyle dua etmişti:

“...Sana tam itaat içinde bir kul olarak canımı al ve beni hayırlı ve salih insanlar arasına dahil eyle!” (Yusuf sûresi, 12/101). Evet, onun her

davranışı, her hareketi, **peygamberliğe ait ayrı bir güzelliği ve derinliği** ifade eder.

Değerli Müminler!

Kur'an'da anlatılan **kıssaların, her bir devir için** ifade ettiği bir **mânâ** vardır. Hazreti Yusuf'un hapisane hayati sekiz yıl kadar sürmüştür. Her dönemde, peygamber yolunun yolcuları için **medrese-i Yusufiye, bir kader hâline gelmiştir**. Geçmişte olduğu gibi **günümüzün hapse düşen çilekeşleri de**, kendilerini **mesdrese-i Yusufiye** talebesi olarak görmeli ve hapiste geçirdikleri zamanı Hazreti Yusuf gibi değerlendirmelidirler. Nitekim böyle yapanların sayısı az değildir.

Hz. Yusuf kıssasından da anlıyoruz ki, hayatta bazen hasede, kıskançlığa maruz kalmak ve bu hasedin neticesi hapislere girmek, ülkeyi terk etmek, anadan, babadan, eşten, evlattan ayrı kalmak, **cenazelerine gidememek**, büyük acılara muhatap olmak da var. Biz bunlar karşısında **sabreder, isyan etmez, iffetli, ahlaklı olup yaşadığımız ülkelere uyum sağlarsak** ve gittiğimiz her yerde Hz. Yusuf gibi Rabbimizi anlatmanın yollarını araştırırsak, **neticede dünyada da ahirette de mutlaka kazanacağız**.

Cenabı Hak sonumuzu hayreylesin, Rabbim **günümüzün Yusuflarına kurtuluşlar** lütfeylesin.

